

[electronic resource, access: <https://www.fluentu.com/blog/educator-english/esl-technology-resources-for-students/>].

11. Zakhareuski A. Newest Strategies For ESL Instruction. [electronic resource, access: <http://busyteacher.org/9987-newest-strategies-for-esl-instruction.html>].

**REFERENCIS**

1. Zanyattya anhliys'koyu movoyu povynni pryshcheplyuvaty studentam bil'she hlobal'nykh navychok. [English Language classes must instil more global skills in students].

2. 4 prohramy, yaki dopomahayut' inozemnym studentam efektyvno vyvchaty anhliys'ku movu. [4 apps to help international students learn English effectively].

3. Douglas Braun. Efektyvni uchni ta klas, oriyentovany' na uchnya. [Douglas Brown. Effective Learners and a Learner-Centered Classroom].

4. Integraciya cy'frovoyi gramotnosti do navchal'nogo resursu suputn'ogo navchannya anglijs'kij movi. [Integrating Digital Literacy Into English Language Instruction Companion Learning Resource].

5. Global'ni navy'chky': pidgotovka uchniv 21 stolittya z bil'shy'my' mozhly'vostyamy'. [Global Skills: Creating empowered 21st century learners].

6. Julio Foppoli. Nabuttya movy' proty' vy'vchennya movy'. [Julio Foppoli. Language Acquisition vs Language Learning].

7. Pal'mero, L. Yak vy'vchennya novoyi movy' spry'yaye rozvy'tku mozku. [Palmero L. How learning a new language helps brain development].

8. Shandruk, S. (2017). Pidgotovka vchy'teliv inozemny'x mov v Ukraini: tendencyi ta vy'kly'ky' reformy' osvity. [Foreign language teachers training in Ukraine: tendencies and challenges of education reform]. Arkalyk.

9. Van Dajk, Yan A.G.M. (2006). Merezheve suspil'stvo. Social'ni aspekty' novy'x media. Druge

vy'dannya. London: Sejdzh Pablikejshnz, [onlajn]. [Van Dijk, Jan A.G.M. 2006. The Network Society. Social Aspects of New Media. Second Edition. London: Sage Publications, [online]].

10. Vudson, K. Yak efektyvno vy'kory'stovuvaty' texnologiyu dlya transformaciyi vashogo klasu z anglijs'koyi yak drugoyi movy'. [Woodson K. How to Use Technology Effectively to Transform Your ESL Classroom].

11. Zaxareuski, A. Najnovishi strategiyi navchannya anglijs'koyi yak drugoyi movy'. [Zakhareuski A. Newest Strategies For ESL Instruction].

**ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА**

**СМІРНОВА Ліна Леонідівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри лінгводидактики та іноземних мов Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

**Наукові інтереси:** сучасні методики викладання іноземної мови, проблеми білінгвальної та плурілінгвальної освіти, порівняльна педагогіка.

**INFORMATION ABOUT THE AUTHOR**

**SMIRNOVA Lina Leonidovna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Linguistics and Foreign Languages of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

**Circle of scientific interests:** modern methods of teaching a foreign language, problems of bilingual and plurilingual education, comparative pedagogy.

Стаття надійшла до редакції 04.01.2020 р.

УДК 378.147.091.33-027.22]: 159.942

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-186-169-172

**СТУКАЛЕНКО Зоя Михайлівна** –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5577-2655>

e-mail: [stukalenkoz@gmail.com](mailto:stukalenkoz@gmail.com)

**КОНЦЕРТНО-ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** На сьогодні утвердження гуманістичної парадигми виховання молоді в Україні потребує особливої уваги до розгляду проблем становлення духовності особистості,

формування естетичної культури учнів, їх здатності до повноцінного сприйняття творів високого мистецтва, зокрема, музики. Тому підготовка до концертно-освітньої діяльності може стати чинником особистісного розвитку майбутніх учителів мистецьких дисциплін, а

саме – формування комунікативних здібностей, артистизму, розвитку витримки і вміння зберігати творчу траєкторію в умовах прилюдної діяльності. Всі ці якості мають важливе значення в різних видах музично-педагогічної роботи.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Багато відомих вчених-музикантів присвятили свої праці розкриттю значущості виконавської культури музиканта: Б. Асаф'єв, Л. Баренбойм, Г. Гільбурд, О. Гуренко, Є. Ліберман, К. Мартінсен, Я. Мільштейн, Г. Нейгауз, С. Савшинський, Б. Теплов, С. Фейнберг. Психолого-педагогічні аспекти музично-виконавської діяльності розглядають В. Білоус, Т. Жигінас, Л. Котова, Ю. Лисюк, С. Ліпська, І. Могилей, О. Олексюк, Г. Полева, Г. Саїк, А. Семешко, О. Хрущ-Ріпська, І. Яценко та ін.

**Мета статті** – висвітлення значущості концертно-освітньої діяльності як засобу формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Концертно-виконавська діяльність передбачає глибоке осягнення змісту та вираження власного ставлення до художніх образів у процесі публічної демонстрації, містить потужний потенціал впливу на розвиток особистості, реалізація якого залежить від її змісту, способів організації та методичного забезпечення. Дана проблематика спонукає викладачів так організовувати навчально-виховний процес, щоб насамперед досягти позитивної мотивації до вивчення даного предмету, підвищити якість знань з предмета, орієнтувати студентів на систематичну самостійну роботу.

Концертно-виконавська діяльність музиканта-виконавця вимагає великих психоемоційних витрат, тому у системі музично-педагогічної освіти «сценічна (музично-виконавська) майстерність є властивістю особистості, яка формується в процесі професійної підготовки та виконавської діяльності, проявляється як вищий рівень засвоєних умінь, гнучких навичок та інтерпретаторської здатності. Принагідно зауважити, що публічний концертний виступ є невід'ємною складовою професійної діяльності музиканта, найважливішим, завершальним етапом підготовки, «...коли відбувається творче поєднання композитора, художника-інтерпретатора і слухача, коли народжується Музика» [3, с. 291].

У дисертаційному дослідженні Лі Данься

виконавську культуру розглядає як «інтегровану властивість особистості, яка характеризує високий рівень її культурологічних знань, оволодіння виконавською діяльністю в результаті осягнення ідейно-образного змісту музичного твору, віднайдення способів досконалого втілення композиторського задуму і самореалізації власного творчого потенціалу» [1].

Однією з основних особливостей музично-виконавської діяльності, що передбачає мобілізацію зусиль виконавця, є концертний виступ. У контексті музично-виконавської діяльності виявлення особливостей цієї сутнісної характеристики особистості пов'язане із досягненням оптимального концертного стану. Науковці в галузі виконавського мистецтва, досліджуючи дані проблеми, ґрунтуючись на досягненнях психологічної науки, визначають основні етапи психологічної адаптації до ситуації публічного виступу музиканта, методика сценічної надійності музиканта-виконавця. Виступ перед аудиторією має свої закономірності, які необхідно враховувати не тільки під час підготовки до концерту або екзамену, а й протягом усього періоду вивчення музичного твору. Тому, викладач повинен знати про специфічні особливості мислення, культуру поведінки на сцені, про створення особливої виконавської форми музичного твору саме під час публічного виступу. Усвідомлення цього сприяє успішному досягненню художньої мети і професійного становлення музиканта в цілому. На думку дослідника, розвиток виконавської культури базується на взаємозв'язку традицій та інновацій, на досягненнях і взаємовпливах різних національних культур.

Майстерність виконавця традиційно вдосконалюється в процесі музично-професійної підготовки, завдання якої полягає у виявленні творчих прагнень вихованця. «Для того, щоб опанувати професією музиканта, необхідний синтез техніки і високої духовної культури. Сутнісною характеристикою виконавської майстерності виступають художньо-інтерпретаційні вміння виконавця, що відображають рівень його образного сприймання, культури почуттів, естетичних ідеалів і смаку, творчих здібностей» [3]. Формування виконавської майстерності актуалізує питання творчої взаємодії вчителя та учня у процесі колективного музикування та зростає завдяки досягненню органічної єдності емоційного, раціонального та

технічного аспектів у сфері творчої виконавської діяльності.

Досліджуючи напрямок музично-виконавської підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, В. Міщанчук акцентує на важливості сугестивних технологій, що означає по суті, здатність впливати, пропускаючи його крізь призму власних почуттів та здійснювати вплив на слухачку аудиторію [2]. Тобто «активізація творчої діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва позитивно впливатиме на загальний розвиток особистості, її виконавської культури та уможливить креативно підходити до вирішення поставлених завдань» [2, с. 101].

Аналіз різних підходів у галузі музично-педагогічної діяльності уможливив встановити, що концертно-виконавська діяльність у структурі професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва є ключовою, оскільки забезпечує здатність і спроможність майбутнього фахівця активно, відповідально й ефективно реалізовувати художньо-інтерпретаційні знання та вміння, професійні якості, музично-виконавський досвід, ціннісні орієнтації у подальшій педагогічній діяльності.

Професійне зростання майбутніх учителів музичного мистецтва стимулює участь у концертно-виконавських заходах також за межами свого вищого навчального закладу. Викладачі та студенти мистецького факультету брали активну участь у різних за змістом і спрямованістю міжнародних, всеукраїнських, міжвузівських фестивалів і фестивалів-конкурсах, були активними учасниками олімпіад, які пропагували українську музичну культуру, сприяли створенню творчих проєктів між навчальними закладами країн світу, переконливо демонстрували рівень національної хорової, вокальної та інструментальної шкіл. Позитивним стимулом пізнавального інтересу щодо оволодіння студентами вміннями знаходити оптимальні рішення, виходити із складних ситуацій, оцінити власні можливості, прагнути до професійного зростання була участь у низці заходів: Міжнародні фестивалі-конкурси (Болгарія 2013–2014), Міжнародний конкурс солістів-інструменталістів (Харків 2014), Міжнародний конкурс «Сходинки до майстерності» (Кропивницький) тощо, що уможливило ознайомлення студентів з культурою інших народів, сприяло розвитку доброзичливості, культурно-просвіт-

ницькому, виховному обміну.

За змістом це були тематичні й монографічні фестивалі, а також фестивалі виконавського мистецтва. Під час проведення конкурсів висвітлювалися питання ефективності музично-естетичного виховання молоді, підвищення якості методичної та навчально-пізнавальної діяльності, вони стимулювали творчу роботу студентів і науково-педагогічних працівників, сприяли пошуку і впровадженню нових педагогічних технологій та формуванню в слухачів духовної культури й музичного світогляду.

Посилаючись на думки вище цитованих науковців, акцентуємо увагу на таких ознаках концертно-освітньої діяльності у професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва, як-от:

- врахування інтересів особистості студента та опора на процес саморозвитку його задатків;
- творчий потенціал та ініціативність;
- орієнтація на розвиток внутрішньої мотивації до пізнавальної діяльності;
- організація процесу навчання з урахуванням суб'єкт-суб'єктної взаємодії;
- отримання задоволення від вирішення навчальних завдань і завдань у співпраці з іншими суб'єктами педагогічного процесу;
- перетворення змісту навчального матеріалу з мети навчання на засіб розвитку особистості студентів;
- організація рефлексії для самоствердження особистості; орієнтація на пізнавальну діяльність.

**Висновки та перспективи подальших розвідок напряму.** Отже, концертно-виконавська та музично-просвітницька діяльність як засіб розвитку творчих здібностей студентів стимулює пізнавальний інтерес до вивчення загального культурного рівня, професійного становлення майбутніх учителів; сприяє зростанню рівня виконавської майстерності викладачів та студентів, формує полікультурне мислення. Перспективами подальших розвідок з даного напряму є розробка методичних рекомендацій щодо розвитку художньо-естетичних проявів артистизму майбутнього вчителя музики.

#### СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Лі Данься. Формування виконавської культури майбутніх педагогів-музикантів України та Китаю у процесі фортепіанної підготовки. – Київ, 2016. 234 с.

2. Міщанчук В. М. Діяльнісно-творчий компонент музично-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва з

використанням сугестивних технологій // В. М. Міщанчук. Збірник наукових праць: Наукові записки. – Вип. 170. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2018. С. 97–101.

3. Стукаленко З. М. Художньо-педагогічна проблема музично-виконавської майстерності / З. М. Стукаленко // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. С. 290–295.

REFERENCES

1. Li, Dansya. (2016). *Formuvannya vykonavskoyi kultury maybutnikh pedahohiv-muzykantiv Ukrainy ta Kytayu u protsesi fortepiannoyi pidhotovky*. [Formation of performing culture of future musicians of Ukraine and China in the process of piano preparation]. Kyiv.

2. Mishchanchuk, V. M. (2018). *Diyalnistvotvorchyy komponent muzychno-vykonavskoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva z vykorystannyam suhestyvnykh tekhnolohiy*. [Activity-creative component of music-performing training of future teachers of music art using suggestive technologies]. Kropyvnytskyu.

3. Stukalenko, Z. M. (2012). *Khudozhno-pedahohichna problema muzychno-vykonavskoyi maysternosti*. [Artistic and pedagogical problem of musical and performing skills]. Kropyvnytskyu.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СТУКАЛЕНКО Зоя Михайлівна –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

**Наукові інтереси:** музично-виконавська підготовка майбутніх учителів музики, художньо-естетичне виховання молоді.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

STUKALENKO Zoya Mikhailovna –

candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Music Art and Choreography of the Centralukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.

**Circle of scientific interests:** music and performing training of future teachers of music, art and aesthetic education of youth.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2020 р.

УДК 372.881.111.22.

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-186-172-178

ТОКАРЕВА Тетяна Станіславівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри німецької мови та методики її викладання

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6898-821X>

e-mail: tokareva.tatyana29@gmail.com

ДО ПИТАННЯ ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ УЧНІВ  
В ОВОЛОДІННІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** В сучасних умовах швидкого розвитку науки і техніки, накопичення і оновлення інформації неможливо навчити людину на все життя, важливо пробудити в ній інтерес до збагачення знань, навчити її вчитися. Психологи та дидакти стурбовані тим, щоб школа приділяла більше уваги підготовці учнів до активної самостійної діяльності. Самостійна робота у методиці викладання іноземних мов розглядається як дидактичний засіб навчання, за допомогою якого вчитель організує діяльність учня як на уроці, так і при виконанні домашніх завдань. При цьому учень залучається до великого спектру відтворюючих і творчих дій. Самостійна робота як засіб навчання виступає у вигляді

різноманітних завдань і виражається через пізнавальну або практичну навчальну діяльність.

Психологи стверджують, що знання, отримані самостійно, шляхом подолання перешкод, засвоюються міцніше, ніж ті, які були отримані у готовому вигляді від учителя. Це пояснюється тим, що в процесі самостійної роботи кожен учень безпосередньо працює над матеріалом, концентрує на ньому всю увагу, мобілізуючи всі резерви інтелектуального, емоційного та вольового характеру. Самостійна діяльність учнів – важливий компонент процесу навчання. Пізнавальна самостійність учнів формується, головним чином, у процесі їхньої самостійної роботи. У самостійній роботі неодмінно поєднується самостійна